

451241

ORSZÁG

VILÁG

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi
országos riportlapja

1939. VII. 1. XXVIII. évf. 13. sz.
(Bejegyezve: Trib. Arad, Sectia III-a
Con. Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZA

AZ

ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtökéletesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összefoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb ujságírógárdát csoportosítja maga köré. Munkatársai között Ardea jeleser foglalnak helyet, akik nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisemberek ügyét, istápolja az elhagyatottakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó emberekkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd sérelmeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nivós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Máról holnapra

uj meg uj tanok tűnnek fel... A vérség és fajiság kábulatában megfedekezünk arról, hogy egy atyának vagyunk gyermekei...

Püspökünk egyik legutóbbi szentbeszédjéből valók ezek a szavak; a szentbeszéd, mint valamennyi főpapi szózat, a napiélet muló áramlataival, muló küzdelmeivel, muló jel-szavaival szemben a maradandó és örök eszmények magaslati légkörét lehelli minden szavából.

— Politikai, társadalmi, vallási életszemléletek for-gatába jutott a világ... Fajgyűlölet és mások megvetése nem fér össze a keresztény ember felebaráti szeretetével...

— Ez a fajgyűlölet nem uj a nagyvilágban, nálunk azonban mindig talajtalan és gyökértelen volt. Ebben az or-szágbán a fajgyűlöletnek nincs hagyománya, ezen a földön minden hagyomány a szeretetből, jogból, igazságból, szabad-ságból meríti erejét. A fajgyűlölet nem emelkedik nálunk a politika rangjára, mint ahogy nem emelkedik a tudomány rangjára.

— Ez a világon sehohsem politika, hanem: demagógia. Nem tudomány, legfeljebb tudákosság.

— Ha terjed, nem az igazság lebirhatatlan szárnyán terjed, csak a „propaganda“ szárnyán. Nem irány, csak irányzat. Nem ráz fel, csak elkábit — valóban csak „a vérség és fajiság kábulatáról“ lehet szó. Mult hiányában jövője sincs. De jelenének jelszavai itt is, ott is a fülekbe harsognak, éjfekete árnyát az életnek ki tudja mennyi területére dobja rá.

— A káosz fölött azonban, amelyet a fajgyűlölet, min-denféle vérségi mitoszával együtt, maga körül teremt, ott ragyog az igazság, melynek fénye az igaz utat mutatja. Ha-gyományaink eleven és élő utja ez, amely szociális és népi politikát inspirált ezen a földön, olyan időkben, amikor a „szociális“-nak és „népi“-nek mai fogalmai vagy képletei még meg sem születtek.

— Igen, szerte a világon, máról holnapra tűnnek fel az uj tanok — fejezte be szavait a nagytudásu főpap — a faj-gyűlölet uj tanai is. Hatásuk lehet mély és szörnyü a kor vi-haraiban megsebzett, megkinzott lelkekben: de tartós és maradandó nem lehet.

Tartós, maradandó és örök a felebaráti szeretet, amely-nek szelleme oly szárnyalóan és oly vigasztalóan szólalt meg ebben a gondolatokban oly gazdag beszédben, — egy jó-ságos szentéletü ember szavaiban.

B É L Y E G Z Ó K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

Stampa

bélyegzőgyár, Arad,
Str. Eminescu 12.

A ZSIBPIACON

Ne legyünk mindig aggodalmaskodók és sötéten látók; vegyük észre azokat a tüneteket is, amelyek lendületről számolnak be. A zsbivásáron például napról napra nő a kínálat használt butorokban, háztartási eszközökben, egész szoba-berendezések keresnek új gazdát, aminek következtében természetesen az árak is csökkennek, ami viszont a vásárlókedvű közönség számára lehetővé teszi, hogy olcsóbban hozzájusson ahhoz, amit venni akar.

A korszerű és divatos szociográfiai kutatás idáig nem sok ügyet vetett a zsbipiacokra, olyan üzleti fertályokra, amelyek „**uraságoiktól levetett**“ használati tárgyakkal kereskednek. De a kor krónikása ne legyen finnyás, különösen „**népi**“ szólamok napjaiban s igyekezzék a jelenségek megállapításán túl azoknak okait és mozgató erőit is feltárni.

Az ócska butorok kínálatának megnövekedését egy általános színvonalemelkedés is magyarázhatná; ha — tegyük fel — nagyon jól keresnek, a társadalmi rétegeződés magasabb fokára hágnak, a hajdan szerény lakásberendezést újjal cserélik fel s a régit elkótyavetyélik. Ám egyszerű érdeklődés a butoripar szakembereinél meggyőzhet róla, hogy

a tünetnek fájdalom, nem ez az oka.

Az asztalosok, akik ragyogó munkájukról világszerte híresek és elismertek voltak, csökkentett üzemi elnémult gyalui és kalapácsai közti töprengések aggodalommal a közvetlen jövőről, ritka vendég lett nálunk a jelentősebb megrendelő. Nem az ő fokozott tevékenységük okozza hát a zsbivásár kínálatának megizmosodását, hanem a másik, nagyon kézenfekvő körülmény:

a polgári háztartások egy részének önkéntes vagy kényszerű feloslása összezsugorodása,

előkészülése a holnap sanyaru parancsára. A polgárság egy részén már eluralkodik a bizonytalanság érzése. Az árusítás megkezdődött, de remélni lehet, hogy a zsbipiacra mind nagyobb tömegben dobott butorok még nem jelentik gazdáik házi tűzhelyeinek összeomlását, csak a szűkösből még szűkösebbre való összehuzódás igyekezetét az élet színvonalának, igényeknek leszállítását, a legközvetlenebb s bár nem eredményes, de mégis egyedül lehetségesnek látszó védekezést a komoran fenyegető drágaság veszedelmével szemben.

— VLAD ALEXANDRU tábornok-főpolgármester a napokban sajtónyilatkozat utján volt kénytelen visszautasítani a városszerte terjesztett rémhirt, minha a városvezetőség újabb illeték kiróására készülne, nevezetesen, hogy megadóztatnák a gyümölcsfákat, az erkélyeket és az ablakokat. Jellemző, hogy az embereknek nincs más dolguk, mint ilyen fantasztikus híreket terjeszteni, holott igazán mindannyiunknak meg van a magunk baja, bánata, küzdelme.

Türelmet és belátást

kér Aradváros vezelősege a jó-hiszemű polgárságtól, viszont kiméletlenül lehengerli az intrikusok gáncsokodásait

Kétségtelen, hogy a főhatalomváltozás óta valamennyi városvezetőség személyi ambiciót táplált aziránt, hogy városrendészet, Arad fejlesztése, a közügyek előbbrevitele terén produkáljon valamit. Jót és szépet akartak a multbani városvezetők, de sajnos, mint tudjuk, szándékaikat állandóan végzetszerűen keresztettk a legkülönbözőbb körülmények. Hol helyi érdekek egészen lokális szempontjait voltak kénytelenek figyelembe venni, vagy a központban adódtak nehézségek a jóváhagyások, támogatás tekintetében, de legtöbbször mégis az volt az alapvetően nagy hiba, hogy nem volt idő a tervek megvalósítására.

A régi rendszerben a politika és a helyi közigazgatás elválaszthatatlanul összeforrtak

és mivel a politikai váltógazdálkodás érvényesült, a helyi közigazgatásban is hiányzott a kontinuitás.

Most már a községi ügyek intézkedéseiből teljesen kikapcsoltak minden politikai szempontot, a kormányzatnak pedig első feladta volt, helyi viszonylatban megteremteni az állandóságot és olyan városvezetőségek kerültek a községi közigazgatás élére, akiknek rátermettsége a helyi tájékozottsággal párosult. Ezek az adottságok most már garanciát jelentenek arra nézve, hogy a vezetésre érdemes emberek tevékenyen és cselekvően végezhetik munkájukat úgy, ahogyan azt a közösség érdeke valóban megkívánja.

Egyetlen elvként az az elgondolás érvényesült, hogy a megfelelő helyre a megfelelő embernek kell kerülnie. Aradon például komoly katonaember, **Vlad Alexandru** tábornok kapta meg a főpolgármesteri kinevezést és az új városvezető alakja méltóan reprezentálja az új szellemet, az új városvezetési irányelvet. Egyrésztől a tábornok nagy erkölcsi tekintélye, nyílt, egyenes jelleme, másrésztől a város iránti szeretete garancia a megvalósítások jegyében. Első munkatársa, **Bejan Romulus** dr. polgármester pedig olyan kiváló elismert közigazgatási szaktekintély, hogy a nagy munka koncepcióinak felépítése, kidolgozása és keresztülvitele a legszakavatottabb kézbe került.

A munka, hogy Arad községi közigazgatásába némi életet, mozgalmasságot vigyenek, megkezdődött. Természetes, hogy

a pontosan kidolgozott tervek keresztülvitele nem megy és nem is mehet máról holnapra.

Elsősorban a multat kellett felszámolni, ezer mellékvonatkozásaival és szempontjaival egyetemben, azután az anyagi feltételeket kellett megteremteni, hogy most már elérjünk a tényleges tettek kezdetéhez. Ma már ott tartunk, hogy a város pénzügyi helyzete annyira rendeződött, hogy sokminden — amit eddig álomnak minősítettek a torony alatt — a közvetlen keresztülvitel stádiumába jutott. Ezidőszerint többmillió leinyi készpénz áll a város pénztárában készen arra, hogy eszközül szolgáljon a tervek gyakorlati alkalmazásához.

Ezek a milliók rövidesen kikerülnek a pénztárból, hogy folytatva a pénz természetes körforgását, visszakerüljenek azokhoz, akiknek adójából, illetveiből összegyűltek, az aradí polgárokhoz.

Lehetetlent természetesen a jelenlegi városvezetéség sem művelhet. De ezt nem is várja az ügyek intézéséitől senki. Mint ahogyan azt sem várja senki, aki komolyan átgondolja a városgazdálkodás ügyeit, hogy csodát művelve, mindazt pénz, illetve megfelelő jövedelmi források nélkül viszik véghez, amit ígértek és aminek ígérését mindenki osztatlan örömmel fogadta ebben a városban. Ehhez is három dolog szükséges: pénz, pénz és pénz, márpedig pénzt nem lehet a semmiből elővarázsolni. Nagyon jól tudják ezt Bucureştiben is, ahol a belügyi kormány nagy súlyt helyez a helyi közigazgatások eredményes munkájára. Ennek érdekében léptették érvénybe a különböző intézkedéseket és rendeleteket, amelyeknek célja a községek pénzügyeinek gyökeres átszervezése. Ez az átszervezés a községi terhek egységesítését és az eddiginél szélesebb keretek között való alkalmazását eredményezte. A községi polgárok közteherviselés kötelezettsége kétségtelenül megnőtt. De

senki sem gondolhatja, hogy ezek az intézkedések helyi természetűek,

kizárólag itt, vagy ott, a helybeli közönség bosszantására, megterhelésére találta ki a városvezetéség. Nem. Mindez országos normák szerint, központi szabályozás alapján történik, viszont nem örökéletű, nem mindörökre szóló. A városvezetéség — mint az országban mindenütt a községi közigazgatásoknál — a polgárság áldozatkészségéhez felebbezett azzal, hogy amint a legsürgősebb elintéznivalók fedezése megtörtént, máris mérsékelik a községi közterheket.

Nincs szó tehát állandó jellegű anyagi igénybevételéről, hanem csupán arról, hogy mindenki vegye ki részét a városfejlesztés közös érdekét jelentő munkájában.

Természetes, ennek a támogatásnak megadása nem jelenti a tárgyilagos bírálat jogáról való lemondást. Ellenkezőleg. Csak az élhet igazság szerint ezzel a joggal, aki kiveti a részét a közterhek viseléséből is.

A szabad bírálat jogának nincs kitartóbb védelmezője, mint éppen mi is számtalanszor bizonyosságot tettünk már

arról, hogy első között vagyunk, amikor — akár a községi közigazgatás vonatkozásában is — véleményt kell nyilvánítanunk olyasmi felett, ami nem helyeselhető a közérdek szempontjából.

De ezt soha sem tévesztjük össze a gáncsoskodással és éppen ez az, amit a városfejlesztés nagy munkája kapcsán el akarunk mondani.

Ne akadékoskodjanak és ne gáncsoljanak, akik mindent mindenkinél jobban akarnak tudni és várják meg, amig valóban sor kerül a hathatós munkára.

Ha majd a város kijavított, kibővített, karbantartott uthalózatának láttára, az egyéb tervekről nem is beszélve, még mindég lesznek megjegyzések, akkor mondják majd el véleményüket. Mert akkor már minden gáncsoskodás ellenében a tények beszélnek majd ...

PESTI LEVÉL

Révetegen botorkálunk . . .

Mindnyájan várunk valamit. Rendületlenül. Csodára, emberségre, békés éjszakákra, nyugodalmas nappalokra várunk. A nagy Krudy-regényekben vár így a fodrosingű és pomádétől illatos gayallérra a lesüppedt budai ház ablakpárkányán kikényöklő hölgy; pillangókisasszony vár így Pinkertonra hónapokig, miközben orrocskáját az ablaküvegnek nyomja; Hamlet vár így feleletet valahonnan szabatosan megfogalmazott kérdésére a függöny előtt, mint ahogyan mi várunk valamit a felkelő naptól, az álmatlanul töltött éjszaka végét jelző hajnali madáracsicsergéstől, az utcán szembejövő ismerősttől és a póstástól, akinek jöttétől napjában kétszer is remélünk valamilyen titokzatos boldogságot, holott tudjuk, adócédulán, felszólítólevelen, gázsjelentésen és reklámcédulákon kívül nem igen hozhat egyebet.

Leszoktunk régen szerénytelen ábrándozásról!

Valamilyen megoldást várunk, mely megfejtí számunkra kis szürke jövőnk titkait, kiszabadít mindnyájunkat a rendezetlenség, anugtalanság, a bizonytalanság és az örök ideiglenesség érzésének kínzó öleléséből.

Ezt várjuk, midőn hajnalban, az álmatlanul töltött éjszaka után kiállunk az ablakba, mintha az ébredező világtól, a tejeskocsik zörgésétől és az első villamosok csilingelésétől várnánk saját életünk ujjászületését.

*Egy lapca fizessen elő,
de az az egy — já legyen*

Ezt várjuk, midőn napközben meg-megfeledkezünk egy-egy pillanatra, midőn megállunk a robotban, vagy elmerengünk a kávéházi asztal mellett, vagy a járdán, oly messzire merengünk, hogy nem is halljuk a villamos csengőjét, az autó túlkölését, vagy az ismerősök köszöntését s olyan révetegen botorkálunk át az uttesten, hogy csak a rendőr irgalmasságán mulik, összeütközünk-e a közrenddel vagy sem.

Pedig úgy és annyira igyekszünk már szabályosan közlekedni, oly nemes és derék buzgalommal, hogy összeszorul a szív és könny futja el a szemet ily nemes igyekezett látán.

Miközben pedig botorkálunk az utcán, önfeledten fellegtetünk kérdésekre, amelyekre nincsen felelet, hátborzongató nyugtalansággal várunk valamit. Néha felnézünk az égre, mintha onnan várnánk, néha a föld felé irányítjuk tekintünket, hátha megnyílik a föld! És ahogyan így várunk a csodára, mely kiszabadít a bizonytalanság, a reménytelenség és az ideiglenesség kínzó öleléséből, egyszerre csak jön szembe velünk egy mosolygós ember, széles mozdulattal lengeti kalapját és azt mondja:

— Nézd, hogy süt a nap, nézd, milyen a nyár, nézd a nőket.

Mi pedig azt gondoljuk magunkban:

— Optimista! Szegény optimista!

És oly sietve folytatjuk utunkat, hogy majd belebotlunk a közlekedési rendőr kitért karjaiba ...

— **AZ ARADI ZSIDÓ HITKÖZSÉG** nagyjelentőségű, korszerű és a hitközség forgalmának valódi értelmét méltóan visszatükröző új szolgálatot szervezett: megalakult a társadalmi ügyosztály. **Lakatos Aladár** bankigazgató, az aradi nyugatiszertartású zsidó hitközség kitünő elnökének ez a megvalósított kezdeményezése nem az első és egészen bizonyosan még a legrövidebb időn belül sem az utolsó akciója a hitközségi életnek a valósághoz való átformálását célzó törekvéseinek sorában. **Lakatos Aladár** szerves kapcsolatba hozta a zsidó hitközség munkáját a gyakorlati élettel, közvetlen célokat és feladatokat határozott meg és, hogy munkája olyan eredményes, elismerésre méltó, abban nagy része van az értékes, munkától vissza nem riadó munkatársaknak, akik az ügy és a vezető személye iránti együttérzéssel és szeretettel dolgoznak együtt a közös munkán.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok

GOLDSTEIN LAJOS

mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonságokban, selyem és mosóáruban.

Str. Bratianu 2.

A főváros ébredése

Ébred a város . . .

Mikor aludt el? Ki mondhatná meg? Mikor ébred? Ki tudja?

A pihenés olyan észrevétlenül terült el fölötte, mint amilyen észrevétlenül veszi fel újra a munkát.

A kapunyitás korántsem jelenti, hogy már felébredt, amint a kapuzárás nem azt mondja: már lefeküdt.

Két óra felé azonban zárnak a kávéházak s most már csak a lumpok lumpjai mulatnak a bárókban, amelyeknek talán azért nincsenek ablakaik, hogy a vendégek ne ijedhessenek meg a hajnal derengésétől.

A forgalmi rendőr már este kilenckor elhagyta posztját, most már csak a gyalogjárón sétálnak, mintha semmi dolguk sem volna. Pedig van. Bekukkantanak az üzletek kirakatján, megnézik az üzletek lakatját: nincs-e hivatlan vendég odabent? Egy-egy kapualj homályába lépve szemmel tartják az uccát s a garázda ember előtt olyan váratlanul jelennek meg, mint valami csoda.

— Na, barátom, gyerünk, gyerünk! . . . — szól rá kedélyesen a kapualja homályából előtűnő rendőr.

Igen ám, ha ez könnyen menne. Emberünk szinte görcsösen öleli a villanyoszlopot, a világnak ezt az egyetlen fix pontját, amelyre Archimedes szerencsére nem gondolt, különben kimozdította volna a világot sarkaiból. A részeg ember érzi, hogy mozog alatta a föld, tehát kedélyeskedik.

— Şefule! — nyújtja egyik kezét a rendőr felé —, ne haragudjon rám! Legyünk jóba.

A rendőr elmosolyog.

— Rendben van. „A többit majd levélben“ — teszi hozzá alvilági szójárással.

Ez meglepi a részeget. Gondolkozik, végre diadalmasan kisüti:

— Levelet ir nekem? Nem lehet, hiszen nem is tudja a címem!

A rendőr elneveti magát és felhasználja a kellő lélektan pillanatot:

— Igaza van. Hát hol lakik?

A részeg büszkén kiböki a címét. A rendőr int a taxinak, beülteti emberét és küldi haza.

— Most már irhat, ha akar! — kiált bucsuzót a másik és az ucca egy éjszakai hanggal megcsendesedett.

Persze nem mindig megy a dolog ilyen simán.

Az éjszaka azonban lassan véget ér, amit bizonyít, hogy a kucséberék, a virágárusasszonyok hazafelé tartanak. A cí-

gányok elmentek már az utolsó villamossal vagy autobusszal.

És most következik a főváros ébredésének legszebb jele-
nete: a pirkadás. Különösen nyáron. Ilyenkor Bukarest, a ro-
hamos tempóban szépülő és épülő főváros a tündérekkel ját-
szik. Álombeli várossá alakul át a sejtelmes hajnali ködben,
amely mesebeli palotává varázsol kopott épületeket, végtelen
horizontot sejtett a hatalmas bulevardok mögött, megszépít
mindent. A kihalt uccák ragyogó tisztáknak tűnnek, pedig
még nem is söpörtek, az ablakokon sejtelmesen libbennek
a függönyök. A földszinti lakásokból szabályos lélekzetvéte-
lek hallatszanak. Most, most igazán alszanak az emberek,
pedig már voltaképpen reggel van. A madarak megkezdik
pittyegésüket és friss illatokkal tölti meg az uccákat, laká-
sokat a hajnali szellő. Sejtelmesen hallgatag a főváros. Ezért
a látványért még felkelni is érdemes.

Kinyílik a pályaudvar is, ahová betólnak azok, akik
éjjél után szétszéledtek a városba és a sétányok padjaira szo-
rultak ki. Most folytatják alvásukat. A főkapun pedig ömlik
ki a nép. Kosarak, kosarak, batyuk és megint kosarak. Vi-
déki asszonyok hozzák piacra a tojást, a baromfit. A kofák,
vagy meghatalmazott képviselőik lépten-nyomon megállítják
őket. Mit hoz, drága? Mit árul anyóka? Hadarják a kiló-
számokat, az árakat és kalauzolják is őket mindjárt a vásár-
csarnokba.

Megindul az első villamos. Zugva rohan végig az uttes-
ten, mintha ő is pihent volna a remisben, a villamosok háló-
szobájában. Csilingelésük behallatszik az elsötétített szobák-
ba, de nem ébreszt fel senkit. Az ucca zaját megszokta a vá-
rosi ember. Kutyaugatás vagy kukorékolás ellen bizonyára
panaszt tenne.

A gyalogjáró mellett megjelenik az első uccaseprő. Sep-
ri a hulladékot, amit éjszaka, a szörnyű tankokként ható
köztisztasági gépek az uttest szélére sodortak és a parkok-
ban, sétányokon vetköződik a kertész, földmunkás és bevágja
ásóját a földbe.

Brumm — repül fel az első üzlet redőnye: a pálinkás-
bolté. Egy-egy hörpintéssel gyűjt be a gyomorba a friss leve-
gőben borzongó munkás és sörért áll a pult mellé a lump,
akinek egyszer mégis csak haza kell menni.

Most hosszu, hosszu rajok indulnak meg a periféria fe-
lől. A munka hadserege vonul be a városba. Kezükben táska,
benne az ebéd. Keveset beszélnek, még nyomottak az alvás-
tól. Köztük egy-egy színes sapkás, félcipős lányka. Nem iro-
dakisszony, talán manikűrös, vagy gyárilány. Az asszo-
nyok, a kendőbe, kopott kabátba burkolt munkásasszonyok
szólnak róla valamit, nem nagyon hizelgőt, de a férfiszemek
közömbösen siklanak le róla. Ilyenkor reggel nem hat a csin,
sem a festék. Arra a feltürt gallérü, lakecipőjü urra azonban
vetnek egy pillantást, aki borgőzősen, nagy barátságában

még szól is hozzájuk. Ugy néznek rá, hogy más szégyelli el magát a lump helyett.

Bántó, bár nem logikátlan ellentét. Kinyílnak a kapuk. A házmesterné gyűrött arccal kocosan porfelhőket zudít a friss levegőbe, férje a szemeteskosarat cipeli. Savanyu hulladékszag terjeng.

Bug a gyárok kürtje. Haragos, fekete füstje gomolyogva jelzi, hogy a kazán frissen tömve már csillogó szénnel. A gép energiája az ember erejét várja. A munkássorok lépte meggyorsul. Még nincs késő, ez csak az első bugás, de azért mégis . . . Ösztön gyorsítja lépéseiket.

Brumm, brumm! Most már az összes boltok felhuzzák redőnyüket. A fürge borbélyinas sepr a padlót, a fűszerinas nyolcasokat rajzol vízzel a bolt előtt és a boltban a reggeli levegő helyet cserél az éjszakaiával. Sorra áll meg bolt-ról-boltra a jegesautó és hatalmas döngéssel ér földet a tejeskanna.

A város már ébred. Mosakszik, öltözik, már szólnak a vekkerórák, a nagyváros gépkakasai, már indulót harsog a rádió. Most megjelenik posztján a karszalagos forgalmi rendőr is. Kigyullad a kereszteződések nappali vörös és zöld szeme s utána egyre sűrűbb rajokban ömlik az uccára a sok gyerek. Iskolásgyerek. A villamosok, autóbuszok zsufolásig megtelnek. Az ablakokból kávéillat árad.

Nyolc óra. Helyenként már jár a postás, már minden jár, minden lélekliz, él. Csönget a szemetes, kongat a házmester, hogy félórára elzárják a vizet, szitkozódik a háziasszony, hogy a zsemlét vagy nem hozták, vagy ellopták megint. Az ablakokban megjelennek a porrongyok, mintha lobogásukkal az éjszakákat bucsuztatnák. Az épülő blockházakon munkások százai és ezrei sűrűnek-forognak már, — mindenütt megindul az élet. Kilenc órakor már úgy zakatol a tempó, mintha dél lenne.

A nagyváros ébredésének szimfóniája végetért. Az átmenetet halk surranás, diszkrét túlkölés jelenti. A bank palotája elé most gördült a vezérigazgató ur autója.

Ami ezután van már, az valósággal a nappal: a gondal, sietéssel, erőfeszítéssel teli nappal, az unott, a megszo-kott, a diadalmas nappal, maga az Élet . . .

Mint a harang nyelv nélkül

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Uj vevőket ma már csak szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít,

nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZÁG-VILÁG „AGGE“ REKLÁMOSZTÁLYA

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. Tegyen kísérletet!

Bulv. Regele Ferdinand 19.

Telefon 15—25.

Express-velemény

a P.T.T. címére

A póstavezérigazgatóság — miután a póstai levélküldemények ellen indított reklámirtó hadjáratát kétségtelenül az ország gazdasági életének kárára, önmagának azonban egészen bizonyosan nem hasznára diadalra vitte —, most újabb rendelkezéssel lepte meg a közönséget. A legeslegújabb — átlag minden hétre esik kettő-három — rendelkezés értelmében lehetelenné kívánja tenni a városok területén történő kézbesítő-levéltovábbítási szolgálatot, ami pedig minden cégnek, minden vállalatnak legalább annyira magánügye és a póstát nem érintő elintézési módja, mint például — a saját alkalmazottal történő inkasszó. Jobb hasonlat nem is juthatott eszünkbe.

Már ismételten rámutattunk arra, hogy
a póstavezérigazgatóság előszeretettel vállalja holmi rendőrhatalósági jogait

és kötelezettségeit összetéveszti az ilyentérszerű közintézmények kötelezőségével. A póstavezérigazgatóság nem akarja megérteni, hogy tulajdonképpen kereskedelmi vállalkozás olyan intézmény, amelynek a lefizetett bérmentesítésért el kell végeznie bizonyos funkciókat, ám ez nem jelenti azt, hogy a posta olyan rendszabályokhoz folyamodhatik, amelyek külföldön páratlan feltűnést keltenének. Egyrészt mindenki tiltakoznék, másrészt azonban illetékesek előtt egy-kettőre bebizonyítanák, hogy túlzásról van szó, hogy az ilyentérszerű megszorítások nem képeznek közérdeket és hogy ennyire nem lehet és nem is szabad a gazdasági és magánélet legbelső ügyeibe avatkozni.

Engedtések meg hát nekünk, hogy reméljük: itt, nálunk is, egy-kettőre bebizonyítják majd az új rendszer visszasságát, bebizonyítják, mennyire nem közérdek ez az inkább kellemetlenkedést, mint a posta anyagi érdekeinek védelmét jelentő rendszer. És ebben az esetben — mintha meg sem történt volna — hatálytalanítják majd az új póstarendőri korlátozásokat...

— **ÁRVERÉSEN ADJÁK EL A SZEMÉTBEN TALÁLT CSONTOT, FÉMEKET, RONGYOT ÉS EGYÉB ANYAGOKAT.** Az aradvárosi közüzemek igazgatósága közli az alábbiakat: Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy július 12-én délelőtt 11 órakor a városi közüzemek igazgatóságának helyiségében (Muciu Scaevola-uca 9—13, volt gázgyár-épület) árlejtés tartatik csont, rongy, bádóg, ócskavas, üvegcserepek, réz, valamint több már olyan anyag eladására, amelyeket a szemétkihordás során szednek össze a házakból és uccákról és amelyeket a közüzemek alkalmazottai a szeméttelenen kiválasztanak és osztályoznak.

Egy kis szemle a párisi magyar művészek felett

Ha az ember végigsétál a **Champs Elysées** ragyogó kávéházainak terrasza előtt, vagy megáll a **Place de 1. Opérán**, ha a **Montparnasse** népszerű **Café Dómjának** asztalához, vagy elmegy a **Quartier Latin Dupontjához**, rájön arra, hogy milyen sokan beszélnek magyarul Párisban. Rengeteg magyar van a francia fővárosban. Nagyrésztük már esztendőök óta él Párisban, de nem kevés az új jövevények száma sem. A magyar szó hamar megüti a honfitárs fülét, különösen, ha egy kissé hangosabb, mint a francia. (Igaz, korántsem olyan hangos, mint a német beszéd. A német emigránsok ugyanis nem tesznek szordinót a hangszálaikra.)

Párisi noteszunkból néhány jegyzetet adunk arról, hogyan élnek, miből élnek az ottani magyarok, főleg azok, akik a művészvilághoz tartoznak.

Indig Ottó. A múlt héten adta le „**Ember a hid alatt**“ című darabjának filmjogát. Eddig a „**Sebastopol**“ című film forgatókönyvén dolgozott. Nyolc hónap óta van Párisban. Hat hétig beteg volt. Fivére, **Indig Alfréd** hegedűművész, az Indig-vonósnégyes primáriusa, a Poste Parisien rádióállomás szerződötteti műsorszáma. University Library Cluj

Ábrahám Pál. Willemetz társaságában operettet ír „**Három sziv**“ címmel **Eggerth Mártának**. A Bouffes-Parisiensben lesz a premierje. Ábrahám két film zenéjét komponálta meg. Ugy csinált Párisban karriert, hogy egy népszerű gyerekkatonadalt jazz-számnak dolgozott fel s ezzel a számával meghódította a kiadókat.

Bárdos Artur. A budapesti Belvárosi Színház őszi rendezéséről tárgyal.

Schwab Miklós. A tehetséges zongoraművésznek a Salle Gaveauban volt a minap zongoraestje.

Vajda László, a fiatal filmrendező forgatókönyvet ír és már rendezésre is kapott megbízást. **Medgyes László** festőművész a Rubinstein kozmetikai cég tervezője. **Kárti Pál** rendező dramaturgiai munkáról tárgyal. **Tasnády Fekete Mária,** az Ufa sztárja, franciául tanul, mert előzetes filmszerződést kapott. **Jávor László,** a „**Szomorú vasárnap**“ szövegírója zeneszerző lett Párisban. „**Ilonka**“ című operettjét ősszel mutatják be.

Vajda Pál színházi rendező egy sajtóíródnak dolgozik.

Keleti Márton filmrendező filmügyekben tárgyal.

Andersen Felicia a rádióban szerepel.

Szinetár Ernő hírlapíró a Paris Soir szerződöttett munkatársa lett. Nem tud jól franciául, fordítják a cikkeit, illetve társasjátékait. **Ifj. Tolnay Ákosnak** jó filmszerződése van.

Gyarmati Miklós a Folies Bergére dizlettervezője.

Hatvanyné Marton Erzsébet, a színpadi kiadó cég tulajdonosa feladta párisi lakását és Londonba költözött.

Sebestyén János fiatal, huszonötéves írónak előadták egy szindarabját.

Vajda Károly énekes a Casino de Parisban lép fel, sikerrel.

Farkas Imre, a népszerű költő, magyaryelvű lapot akar szerkeszteni **Békeffi László**val. Békeffi Budapestről ír majd cikket a lapba.

Kosztolányi Dezsőné a múlt héten magyar irodalmi ankétot rendezett fiatal költők közreműködésével. Párisi magyar lapot szeretne indítani.

Dénes Miklós hirlapíró, Karinthy Frigyes volt titkára, két előadást tartott a Sorbonne-on esperanto nyelven. (Ez a legfantasztikusabb karrier.)

Hegedüs Ferenc filmvállalkozó sikerrel dolgozik Párisban is.

Serényi Erzsébet, a budapesti Fox-telep dramaturgja és filmfeliratírója filmreklám irodát nyitott.

Adler és Fejér, a két remek zongorista, kitűnő szerződést kapott egy e héten megnyit mulatóban. A megnyitó estén ott volt a windsori hercegi pár is.

Müller, a pesti Anna-bár zongoristája, a „Beef sur le toit“-ban játszik.

Reuter László rajzoló művész grafikai tanulmányokat végez.

Gömöri Imrének, a tehetséges karikaturistának naponkint jelennek meg a rajzai. Kiállítása is lesz.

Fodor Klári pesti színésznő férjhez ment Párisban a Fox **Havas** nevű főtisztviselőjéhez.

Dávid Mihály, a Magyar Színház művésze a feleségével együtt tartózkodik Párisban. Dávid filmszerződést vár, felesége fivére bélyegkereskedésében fog dolgozni.

Dán Klári, aki a Pódiumban lépett fel, férjével, **Kuti György** hirlapíróval van Párisban. Kuti egy filmtalálmányt óhajt értékesíteni, a felesége pedig kisebb filmszerepeket kap.

Faludi Sándor fotóriporter több lapnak dolgozik.

Éri-Halász Imre, az „Egy csók és más semmi“ szerzője új darabot ír. Most Nizzába utazott.

Zsoldos Andor filmíró Eggerth Mártának párisi filmjéről tárgyalt, ő lesz a forgatókönyv írója.

Gál Ernő, az ismert filmvállalkozó Párisban tárgyalt Hamlet-filmjének finanszírozóival.

Szekeres Ferenc orgonaművész ősszel két párisi filmszínházban fog orgonálni.

Peti Sándor egy német kabaréban játszik.

Keleti László Olaszországba készül, ahova artistaszerződést kapott.

Zsoldos László, aki Budapesten filmtechnikus volt, beadott egy tervet a párizsi városi tanácshoz, hogyan lehet a Loure előtt nagyszabású Molière-szabadtéri előadást rendezni. A városi tanács legközelebbi ülésén fogja tárgyalni a tervet, amelynek megvalósítása az előjelek szerint valószínűnek tetszik. A terv: előadni a Dandin Györgyöt — balettbetétekkel! . . .

Csak néhány név ez a művészek világából, az ismertebbek közül. De sokan vannak névtelenek, akik tengődnek, nyomórognak, mert az idegennek rettenetes nehéz az élete Párisban.

Ez az igazság a színház-ügyben !

Nem beszélve a színjátszás művészetbirálati letárgyalásáról — színház volt-e az, ami itt a színpadon folyt —, nem hisszük, hogy a legerélyesebb színház-követelő is azt állítaná, hogy az elmúlt évek színiévadjai zavartalanok voltak. Aki pedig valami ilyesmit mondana, az emlékezzék csak az állandósult botrányokra, az örökös gázsíddifferenciákra színész és igazgatóság között, az anyagi válságokra és arra például, hogy szereplése és, előfordult, hogy — karácsony másodnapján érdeklődé shiányában nem játszhatott az ez-időszerint annyira hiányolt társulat.

Minderre pedig valaki azt válaszolhatja, hogy a botrányokért nem a közönség a felelős. És mi erre tisztelettel megjegyzzük, igenis,

a közönséget terheli a felelőség, mert közönybe fulladtak éveken keresztül Aradon a színiévadok, közönybe fulladtak az előadások és közönybe fulladt minden évben a társulatszervezés munkája is.

SOK

hirdetőnek szerzett sikert 27 év óta az „Ország-Világ” politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti riportlap, mely

KICSI

volt, amikor elindult s most már Ardeal és az utódállamok majdnem minden házában megtalálható. Igen

SOKRA

értékeli ma már a hirdetőközönség ezt a régi, közkedvelt, jól bevezetett riportlapot és ezért a hirdetők közül sok százra

MEGY

azoknak a száma, kik sikerrel hirdetnek az „Ország-Világ”-ban. Állandó hirdetőknak nagy kedvezmény!

A színjátszás néhány egymásra acsarkodó szinigazgató ma-
gánügyévé vált, de megszűnt, mint közügy.

Az aradi közönség nem bizonyult eléggé megértőnek ah-
hoz, hogy eltartson egy társulatot, ami különben — az ara-
diak mehetségére legyen mondva — nem helyi jelenség. Erdé-
ly reprezentatív, állandó és központi jellegű, elsőrendű-
nek elismert társulata sem képtelen egy helyben, egy város-
ban évadot lebonyolítani. A **Thália**-társulatának is be kell
járnia az országrészt, hogy előteremtse a gázsikat. Amik
nem is olyan fényesek, mint ahogyan azt talán egyesek el-
képzelik.

Válságba jutott az erdélyi színjátszás, súlyos válságba.
És ezért kár lenne nálunk csak az aradi városvezetőséget fe-
lelőse tenni. Nincs közönség, nincsenek együttesek, nincs
utánpótlás és ez olyan súlyos probléma-komplexum, hogy ha
az aradi városvezetőség már rég megvalósította is volna ter-
vét, az új színház felépítését, akkor sem oldódik még meg.
A város vezetőségét bünbakként beállítani azért, hogy váro-
sunkban nem működik állandó szintársulat, mindenestre ké-
nyelmes álláspont . . .

— **A STRANDBÉRLETEK** körüli bonyodalmak megol-
dottak, mert a városvezetőség erélyesen a közönség védelmé-
re kelt. A közterhek növekedése miatt már amúgy is meg-
drágult strandbérletek újabb látványossági adóterherrel való
megrovása egyet jelentett volna az aradi közönség jelentős
részének a strandfürdözéstől való elzárásával, mert nagyon
megcsappant volna a bérlők száma. Igazán csak köszönet il-
leti a városvezetőket, akik a legmagasabb összeköttetéseket
mozgatták meg a közönség érdekeiért és a leghatározottab-
ban szembefordultak a túlzott követelésekkel. A miniszter-
elnököt és a belügyi kormány több befolyásos személyiségét
kérték fel közbelépésre, úgy hogy az aradi strandbérletek
ügye városi ügygé komolyodott . . .

— **SOK SZÓ ESETT** már itt is, másutt is, a „tarhások-
ról“. Ellepik ezt a várost, rendszeresen felkeresik Aradot és
most már telefonkönyvre sincs szükségük ahhoz, hogy tájé-
kozódjanak, mert állandó, szabadalmazott és szinte nélkü-
lözhetetlen „révkalauzra“ tettek szert a közismert aradi lap-
akvizitőr személyében. Urak és hölgyek, akik jóhiszemű em-
berek, „levágásából“ élnek, bizalommal fordulnak a derék
aradi tarhamesterhez és nem as csalatkoznak. Érdekes kü-
lönben, hogy ez az ur valóságos monopóliumnak tekinti az
ilyen módon való letársulást és a legnagyobb felháborodással
tiltakozott a multkoriban, amikor két „szerkesztő“. viz-
szatérve Aradra, ahol előzőleg kellően tanulmányozták a te-
repviszonyokat, önállósította magát és „révkalauz“ nélkül
kalandozta be az aradi parti vizeket . . .

Nagybánya állja a gazdasági válságot és bizalommal tekint a Holnap elé . . .

A háborút követő évek olyan művészeti felpettedést hoztak, ami tulzásokat, irányzatbeli szélsőségeket eredményezhetett, sok elszáradásra ítélt ágat hajtott, magánviselte a keresés minden ismérvét ugyan, de a képzelőerő, a művészi megtestesítés vágyának talajából fakadt és azt bizonyította, hogy az ember ismét a szép felé fordult, újra élvezni akarja a szóban, színben, formában kifejezett ütemet, lendületet. Érdekes, hogy a gazdasági konjunkturával együtt nőtt, terebélyesedett az új művészi nekiindulásának fája, kétségtelenül azért, mert a művészetpártolást társadalmunkban éppen az a réteg képviseli, amelynek léte, vagy éppen jóléte a gazdasági élet élénkségétől függ. Így azután semmi csodáltnivaló nincs azon, hogy a világraköszöntő gazdasági válsággal, amikor megszűnt ennek a rétegnek konjunkturális fellevevőképessége, bekövetkezett a művészetek terén is a descrescendo. Nem vitatja senki, hogy közrejátszottak művészet-tudományi tárgyköri okok is, azonban kétségtelen, hogy a gazdasági válság és a művészi teljesítmények terén bekövetkezett lanygulásban rokonvonás van, sőt az, hogy mindkét jelenség közös nevezőre hozható.

Itt maradt hát — hogy csak szűkebb környezetünket, azt az országrészt nézzük, amelyben élünk — egy kicsiny társadalmi réteg, egy maradandó művészi értékeket termelő, de létfenntartási lehetőségeiben egyre jobban korlátozott csoport, körülötte pedig a gazdasági és társadalmi izgalmak láza elsorvasztotta a létfenntartás eszközeit. Ennek a csoportnak kis szigete, barátságatlan környezettől határolt világa

a nagybányai művésztelep,

ez a nemzetközi viszonylatban is márkát jelentő művészi közösség. Ez a telep a múltban a szép kiteljesedésének, a szépre való hajlamok meglombosodásának melegágya, ma csak az emlékezős multat jelentő dicsőségének árnyékát képviseli. Az sem változtat a helyzeten, hogy közben új konjunktura határvonalai bontakoztak ki, hogy a gazdasági élet termelési folyamata ismét gazdagabb életfeltételeket biztosít mindazoknak, akik ebbe a folyamatba bekapcsolódhatnak, közben ugyanis hatalmas társadalmi vonatkozású, strukturális eltolódások történtek, az általános életfeltételek pedig annyira időleges jellegűek a mindent egyaránt fenyegető nagy veszély árnyékában, hogy a művészeteknek nem sok jut a duzsabb életfeltételből.

Pedig a nagybányai művésztelep él, alkot, dolgozik.

Csodálatos szívóssággal, az életre való jog tudatában harcol a művészi értékek érvényesítéséért ez a telep és

méltó a tegnaphoz, amikor európai hirüvé vált mesterek alkották itt ma már mindenütt komoly értéként becsült műveiket.

Nagybányán most rendeztek kollektív képművelést az ottani festők, olyan kiállítást, ami a művészetek legjobb korszakának jegyében áll. Bizonyítja ez a kiállítás, hogy erőteljes munka folyik itt, de nemcsak a pikturában, hanem szobrászatban és iparművészetben egyaránt. És, mintha biztató előjelek mutatkoznának a fáradhatatlan alkotó munka terén, legutóbb nyilatkozott az erdélyi napisajtóban **dr. Marcus István** művészeti vezérfelügyelő, aki emelkedett szellemű szavakban hangsúlyozta, mennyire kicsinyes emberi megkülönböztetésekkel felülállóan érzi a művészetet, aminek terén nem ismer nemzetiségi, vagy vallási szempontok alapján való mellőzést. A nyilatkozat kitért arra is, hogy új életlehetőségekhez akarja juttatni a nagybányai festőiskolát, a tehetségek valamikor, nem is olyan régen, nagyértékű és nagytekintélyű gyűjtőhelyét. Arranévezve, hogy Nagybanjáért valóban történik valami, külön biztosíték még **dr. Zigre Miklós** miniszter személye is, aki a magánéletben is a szépet szerető, a művészeteket megértő, nagyműveltségű férfi.

Nagybányán, a művésztelepen pedig meg van minden életrevalósági előfeltétel ahhoz, hogy a legkisebb segítséget is kihasználja. Most van alakulóban Nagybanján egy **Szép-művészeti Társaság**, amely eredeti elképzelések szerint — így szólnak a nagybányai közlések — közkereseti társaság elve alapján hozza létre a résztvevők közösségét. Az új társulás tömöríti az összes ottélő festőket, hogy

vándorkiállítások rendezésével az egész országra kiterjessze a nagybányai művészi munka tevékenységét.

A tervek szerint azokat is bekapcsolják ebbe a közkereseti társasági alapon álló Szépművészeti Társaságba, akik már elkerültek Nagybanjáról.

Minden remény meg van arra, hogy a vállalkozás sikerrel jár, hogy az országban megértésre talál a kezdeményezés. Igaz ugyan, hogy a sok baj, nehézség, gond és nyugtalanság elterelte a figyelmet a művészetpártolásról, de ez nem végleges álláspont, különösen pedig ott, ahol olyan művészetkedvelő, a szépre hajlamos városi közönség él, mint Erdélyben. Hiszen

a művészet időtállóbbnak bizonyult a történelem folyamán, mint az ezeryi kicsinyes szempont, mint a torzalkodások, a művészet a kultúra zászlóvivője és bármennyire is visszaesőnek mutatkozzék a kultúralszintvonal a különböző politikai visszahatások következtében, mégsem a politika a maradó.

Hol vannak már azok, akik pillanatnyilag hatalmasabbnak látszottak az idők folyamán a művészetek hordozóinál és mégis, ezeknek a nem erőszakezkekkel dolgozó művészem-bereknek nevét őrizték meg csorbitatlan nagyságban és tisztelettől körülvéve az elmúlt évszázadok, sőt évezredek.

és, ha már Nagybányáról, az elbátortalanodást nem ismerő művészi kitartás fellelegváráról beszélünk, meg kell emlékeznünk arról a nagy fejlődésről, amit itt, ezen a művészszigeten az iparművészet mutat. Ennek a művészeti ágnek nagyszerű tőkélyre vitt megnyilvánulása itt a szőnyegszövés, amivel kapcsolatosan meg kell említenünk **Mezei Elemér** nevét, aki mestere elhivatottságának. Volt idő, amikor **Mezei Elemér** saját tervei alapján készülő szőnyegeknek előállításánál 60—80 munkáslányt foglalkoztatott és a műteremből kikerült — saját tervezésű — művészi értékű szőnyegeket az országhatárokon túl is, mint becses értéktárgyakat méltatják. **Mezei Elemér** messze külföldön is ismertté tette nevét, a műszaki kivitelezésben is teljesen egyéni, művészi elgondolásban pedig tőkéltes, színeiben csodálatosan harmonikus szőnyegekkel. Minden egyes darab, ami műhelyéből kikerül, kiállításra példány és azt, hogy mennyire művészi a munka, amit végez, mennyire a művészetért dolgozó mester ez a kiváló iparművész, legjobban az az értékelés bizonyítja, amellyel a műértő világ kezeli remekbe készült szőnyegeit.

Nagybánya tehát Nagybánya maradt minden válságokon, nehézségeken keresztül is. A művészi alkotni vágyás, a szép iránti érzék kielégítésének szigete, amelynek lakói mindent elkövetnek arra, hogy a külvilággal való kapcsolatoknak a közelmúltban annyira élénk vonatkozásait ismét megteremtse.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Haladásból elégtelen

Akik állandóan, megszakítás nélkül itt élnek, nem is veszik észre, hogy Arad éjszakai élete csaknem teljesen megszűnt. Hétköznap tíz óra után már annyira kihaltak a város utcái, hogy a csend faluhelyek békés nyugalmaival vetekszik és ha szombatesténként van is némi mozgalom, hol van ez Arad hajdani éjszakai életétől, a kedélyes, hangulatos estétől és hol vannak már a törzsasztalokkal, törzsvendégekkel, fogyasztóközönsséggel zsufelt kávéházak...

Mert bizony még igen sokan élnek itt, ebben a városban, akik emlékeznek arra, amikor másképp volt ez itt Aradon az éjszakai élettel, meg a hangulattal.

Aradon huszonnégy kávéház és étterem látta el a közönség igényeit

és bizony nem csak tengő-lengő vendégipari vállalkozások voltak ezek a kávéházak, mert mindegyiknek meg volt a maga közönsége. És hozzá még ez a huszonnégy lokál sem volt minden, mert egyéb szórakozóhelyek egész sora állott rendelkezésre és bizony ezek közül is mindegyikre jutott közönség.

Nem is olyan régen, nem is a messze múltban volt, ami-

kor Aradon például egész évre kiterjedő színi idénnyel szolgálta ki a színiigazgató a színházlátogató közönséget és az illető színiigazgató nem holmi varázsló, nem Tháliának holmi csodadoktor-papja volt, hanem az azóta annyiszor csepült és szapult **Szendrey Mihály** színiigazgató, aki akkoriban arról volt híres, hogy

az egész országban legmagasabb gázsit fizette a vidéki színházak közül társulata tagjainak.

Persze, mondhatják erre bizonyos rosszmájúak, persze mindezt papíron. De tévednek, akik azt hiszik, hogy akkoriban ismerték az aradi társulatnál a gázsihátralék, a fizetés miatti veszekedések és egyéb botrányok duettjeit, vagy éppen csoportképeit. Rend volt, jó színjátszást adtak és mindezt vajjon miért? Mert

a huszonhét kávéházzal egyetemben a színházat is zsúfolásig megtöltötte a közönség.

Hol vannak ma már azok az izgalmas primadonnavárások, hol a fiatalsággal telt kávéházak. Megvakultak, eltűntek a tükrök, eltűntek a tükörablakok, széteszték a díszes kávéházi kasszákat és megtépázták, tönkretették a színjátszás varázsát, szánalomtárgyává, de legjobb esetben is rendkívüli élvezetté minősítették át a világot jelentő deszkák rivaldafényének hamis és éppen ezért annyi illuziót nyújtó világát.

Nem mondhatja senki, különösen itt, aradi vonatkozásban nem, hogy a színház válságát a mozik idézték fel. Lehet, hogy annak idején, a válság kezdetén volt valami része a korszerű szórakozási lehetőségnek, a színháznak is, de hol vannak már ezek az idők, hiszen

manapság a mozgóképszínházak is állandó tálsággal birkóznak,

számuk mindjobban csökken ebben a városban és a meglévő mozik is állandó nehézséggel küzdenek, amire mi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy újabb és újabb tulajdonosváltások bizonyítják a vállalkozók kidőlését.

Mi hát ennek az oka? Mi okozza Arad éjszakai és kávéházi életének ezt az általános hangulat-depressziót és az ugyancsak általános anyagi nehézségeken túl menő haldoklását? Nehéz lenne megmondani, de az, aki végigutazza az országot, világosan és szomorúan állapíthatja meg, hogy

ez a nagy elcsendesedés ebben a formájában valóban helyi tünet, aradi különlegesség.

Nagyvárad is határmenti város például, szegényebb is, mint Arad, mégis esténként a közönség megtölti a lokálokat. az emberek szórakozni mennek és így próbálnak kikapcsolódni az egész napos hajszából, fáradalmas küzdelemből. De sokkal kisebb helyek, igazán vidéknek számító kisvárosok éjszakai élete is tultesz Aradon, ahová visszatérve határozottan rossz érzés terebélyesedik el az emberben ugye este tíz óra után, amikor végigmege a kihalt, csendes uccákon.

A Lomási-ügy

tíz esztendőős jubileumán Bukarestben felgyújtják az emlékezés fáklyáját

Egy bukaresti előkelő politikai körből ujabban elindult mozgalom ugylátszik rácafol arra a mostanság sokat hangoztatott jelsóra, hogy a mai korszellem egyre gyakrabban elfeledkezik a jubileumokról... A mai rezsimben is hangadó neves vezetőpolitikuskok ráemlékeztek

az adócsalással, hamiskönyvvezetéssel és vesztegetéssel vádolt Nasicı képviselı aradi, azóta bukaresti expoziturájának ügyére, nem feledkezve meg a megindult bünygyi eljárás egyetlen fázisának figyelemmel kísérésérıl sem, hiszen a legérdekesebb anyaga volt azutóbbi évek közzgazdasági regényeinek, ami a kriminalisták könyörtelen bonckése alá került.

Annakidején ugy a Lomási Erdıipar Rt. romániai érdekeltségei, mint a Nasicı külföldi részvényesei Budapesttıl Párison át egész Genfig felfigyeltek ennek a regénynek váratlan bonyodalmaira és emlékezetes még az az idı is, amidın

az aradi fejlemények minden egyes fordulatája a legérzékenyebb szeizmografként reagáltak a Nasicı-értékek zürichi, párisi és budapesti tızsdei árfolyamai.

Hová lettek a régi szép idık?... Az események rohanásában gyakran változott a Lomási Erdıipar Rt. izgalmas bünygyi regényének szintere:

éveken keresztül hol a parlament folyosóján, hol a pénzügyminisztérium elegáns kabinetjeiben, hol az aradi pénzügyigazgatóság kevésblıe elegáns, de a film egyes jelenetei, hol pedig a különféle vizsgálóbıróságok, törvényészek, táblák és a semmitısék feszületei elıtt.

Az epizódszereplık tarka felvonulásában jól hatottak a védıüggyvédék tarka görlesapatai, az érdeklıdık és azután nem érdeklıdık egyéni táncszámai, meg az a két rendır, amely annakidején minden áldott éjszaka nagybusan felvonult a Lomási Erdıipar Rt. irodáiba, hogy jó háromnegyed-éven át ott elmélkedjenek a világ mulandósága és a nagyurak huncutságai felıl.

Vidám és szomorú jelenetek váltakozásai között, mint egy fordulatós film-szenárium cselekménye folyt, folyt évenként keresztül a bünygyi eljárás, majd az új, majd az ezt követı még újabb vizsgálat, — és gondja volt a Lomási igazgatóságának arra is, hogy váratlan fodulatokkal élénkítsék a közzvélemény amugy sem lankadó figyelmét.

Igy kezdődött: felrások jelentek meg itt is, ott is a vászonon:

a Lomási áthelyezi központját Bukarestbe, premier planban a Főkönyv, amit csendőrfedezettel kísérnek. Aztán mégis, mintha meggondolta volna magát a Lomási: inkább az éjjeli rendőrinspekciónak tüntették el az irodák-ból,

a diszletek továbbra is maradtak.

Dehát a végtelenségig nem nézhet senkisémm egyetlen filmet, bármilyen mulattatónak vagy izgalmasnak ígérkezzék a továbbiakra nézve.

Egyre ritkábban halottunk róla, egyre szórványosabban olvashattuk a kommunikékat arról, hogy a vizsgálat milyen természetű hajszalak hasogatására terjeszkedett ki a Nasicí ügykomplexum romániai relációinak titkait illetőleg... Lassan-lassan mintha vesztett volna lendületteljességéből a Lomási „Ismeretes ügyének“ kifejlődési menete. olyannyira, hogy most, az első jubileumi évfordulón joggal és érthetően vetődött fel Bukarestben igen tekintélyes politikusok körében:

dehát mennyire is jutottak közel tíz esztendő alatt az-
al a bizonyos vizsgálattal a Lomási Erdőipar Rt. vissza-
éléseinek ügyében? — Igen-igen ritkán, imitt-amott me-
jelentek ugyan néhány soros hírek arról, hogy itt, majd
amott tárgyalták az ügyet, hogy azonban végeredmény-
ben mennyire áll a dolog, arról még ma sem tudunk sem-
mit. — Igaz vagy nem igaz, — kérdik Bukarestben olya-
nok, akiknek tiszta szándéka egy pillanattal sem lehet
kétséges ebben az ügyben és akik éppen azért marad-
hattak meg vezető politikai szerepükben ma is, mert
köztudomású róluk a hozzáférhetetlenségük, — igaz,
vagy nem igaz, — kérdik, hogy milliókkal károsították
meg az államot...? Ha igen, miért kezelték ezt mos-
tanáig titokban s ha nem, akkor ugyanezért miért hall-
gattak azok, akik nagyhangon követelték a szintiszta
igazságot ebben az ügyben?

Nekünk az egész ügyben ma sem más az álláspontunk,
mint amit legelső leleplezéseink alkalmával hangsúlyoztunk:
ennek az előkelő vállalatnak egyenesen presztizskérdést
kell csinálnia abból, hogy ez a „felejthetetlen ügy“ vég-
re egyszer teljesen befejeződjék. Nem néhány soros kom-
münikékben kell leadni a helyzetjelentést a „Vizállás“
rovatban, hanem oldalas beszámolóokban kell közölni a
nyilvánossággal, hogy az ország egyik legnagyobb ke-
reskedelmi és iparvállalata hogyan és miképpen tisztáz-
ta magát a súlyos vádak alól. Amíg ez meg nem törté-
nik, addig mindig akadnak olyanok, akik felszínre ve-
titik ezt az országhatárokon túl is jólismert közgazda-
sági rémregényt.

Mi mindenesetre élénk figyelemmel kísérjük ezt az újra
megindult mozgalmat, mely tisztán akar látni végre közel

tíz esztendő után az „Ismeretes ügyben“ már csak azért is, hogy ebből kifolyólag mákszemnyi szeplő se éktelenítse el gazdasági életünk jóhírnevét.

Azoknak a bukaresti előkelő politikusoknak, akik most felgyújtották az „Ismeretes ügyben“ az emlékezés fáklóját, birtokukban van az eredeti feljelentések minden egyes ak-tája. Mindazzal, ami az „Ismeretes ügyben“ tényleg ismeretes és mindazokkal a mellékletekkel együtt, amelyeknek tartalma kevésbé ismeretes még az érdeklődő nagyközön-ség és a kíváncsi közvélemény előtt.

Eppen ezekre az okiratokra, illetve az ezekben foglalt sulyos vádakra való tekintettel nem hihetik a revíziót sürgető politikusok, hogy „csupán“ csak tíz évet élt volna a Lomási ügy.

Nem — mondják — a leányzó nem halt meg, csak — alszik, azaz, hogy aludni látszik.

De a közérdek parancsszava elől még nem építettek meg nálunk sem olyan labirintust, amibe örökidőkre el lehetne rejteni egy, a Lomási Erdőipar Rt. ügyéhez méreteiben hasonló államellenes bűncselekményt.

Hogy áll az ügy? Fennálltak a vádak, vagy sem? Az új idők új szellemében megállja a helyét az ország gazdasági életében a Lomási Erdőipar Rt. vagy sem?

— Mindenre és mindenkire való tekintet nélkül világos-ságot követelünk abban a dzsungelben, mely hál' Istennek mögöttünk van — folytatja informátorunk. — A Lomási ügy tizesztendős jubileumának küszöbén érkezettnek lát-szik az idő, hogy felgyujtsuk az emlékezés fáklóját. De nem fog ártani, ha e sápatag fényt az Igazság reflektorának fény-kévéivel sokszorozzuk meg, mert végre is vannak kérdések, amelyek sem erkölcsi, sem pedig jogszolgáltatási szempont-tokból nem maradhatnak sokáig válaszolatlanul.

— Birtokunkban az ügynek immáron történelmi doku-mentumaival — fejezte be szavait informátorunk —, ha kell, tudni fogjuk kötelességeinket, amelyeket a közvélemény megkövetel és elvár tőlünk, hogy választ adhassunk:

mi történt hát tíz év alatt a Lomási üggyel?

*Egy lapra fizessen elő,
de az az egy - jó legyen!*

M e g n y i l t

M E D R E A
női divatáruháza

**Bul. Regina Maria 16. szám, az Omescu-patika mellett.
SZENZÁCIÓS DIVATUJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK!**

Az egészségügyi szolgálat

sikeres „paradicsom“ vadászata az uborkaszezonban

Aradváros főorvosi hivatala a rendőrhatalóságok segédletével veszedelmes találkahelyet leplezett le a napokban. Ezuttal nem holmi külvárosi lebujról, nem valamelyik zugkorcsma különszobájáról van szó, hanem

a város szívében, a legforgalmasabb helyen berendezett hatszobás lakásról, amelynek tulajdonosa kétségtelenül azért tartotta fenn a bérleményt, mert a lakás törvénytellenes jövedelméből élt.

A főorvosi hivatalhoz bizalmas értesítés érkezett, hogy hogy az Avram Iancu tér tizenhárom számú házban **nagy torgalmat lebonyolító randevuhely működik.**

A főbérletnél állandóan nők laknak, akik fényes nappal is férfivendégeket fogadnak, ezenkívül pedig óvatosan a lakáshoz lopakodó férfiak és nők látogatják özvegy **Fenyvesi Jánosnét**, aki a bérletet tartja. Azok, akiknek ugyyszólván szeme előtt játszódik le a mindennapos kaland, megfigyelték, miképpen jönnek és mennek a házban **Fenyvesiné** vendégei, akikről nem volt nehéz kitalálni, hogy

alkalmi kalandot keresnek az Avram Iancu tér tizenhárom számú házában hatszobás lakásában.

Rövid megfigyelés következett. Azért rövid, mert hosszabb ellenőrzésre nem volt szükség annak megállapításához, hogy a bizalmas értesítés adatai megfelelnek a valóságnak. **Coțioiu Romuald dr.** városi főorvos intézkedett, hogy a törvényes alakságoknak eleget tegyen a városi egészségügyi szolgálat. Kéréssel fordult az illetékes közrendészeti hatóságokhoz, ahonnan megfelelő karhatalmat bocsájtottak rendelkezésre és utasította közegeit, hogy

rajtaütésszerű vizsgálatot rendezzenek a gyanus házban.

A hatósági személyek váratlan meglepetése nagy riadalmat okozott a lakásban. Állítólag voltak olyanok is, akik a lakás egyik hátsó kijáratán még idejekorán elmenekültek, de két párt ugyyszólván tettenértek a hatósági személyek. Különböző egyéb egészségügyi vizsgálatnak is alávetették az egész lakást és a berendezést. A tapasztalatokról jegyzőkönyv készült, mint ahogyan jegyzőkönyvben örökített meg az erkölcsrendészeti szempontok alapján történt valamennyi megállapítás is. A lakás tulajdonosnője azt hangoztatta, hogy lakását albirletbe adta ki a nála lakó nőknek, viszont ezt az állítást igazolnia is kell, mégpedig a felmerült igen súlyos gyanukok teljes megdöntésével. Mindenesetre a vizsgálat a legnagyobb eréllyel folyik és eddigi megállapításai közé tartozik többek között az is, hogy a lakásban talált nők egyikét sürgős orvosi kezelésre kötelezték.

Kiszivárgott hírek szerint ez a rajtaütés nem az első és nem is az utolsó ilyen természetű helyszíni vizsgálat, mert a főorvosi hivatal biztos tudomása szerint még jónéhány ilyen- vagy teljesen átlátszóan álcázott randevuhely „tevékenykedik“ a város központjában és a külső uccákban is.

Külföldi urak tömegesen keresnek feleséget Romániában

(Temesvár.) Ismeretes, hogy a napilapokban egy idő óta szünetel a „Házasság“ rovat. Kár. Igen érdekes titkokat árult el azok számára is, akik csak kíváncsiságból futották át minden áldott nap anélkül, hogy érdekelve lettek volna. Ezek még visszaemlékezhetnek, hogy az utóbbi időben szembetűnő változáson ment keresztül ez a rovat. Volt idő, amikor többen kerestek férjet, mint feleséget... azután az elmúlt évben már megváltozott a „piac“ irányzata...

Főleg külföldi férfiak, helyesebben külföldön élő honfitársaink kaptak kedvet tömegesen a házassághoz.

Az apróhirdetések sorából kiszorított „Házasság“ rovat hangja pedig megkomolyodott. Az utóbbi időben már kevesebb volt az önkénytelen humor; — egészen ritkán kerestek „stramm hatvanéves, hozzáillő napsugarat“ és az „álomhercegnőjét“ várók is mintha kipusztultak volna. Az ember akaratlanul észrevette: az apróhirdetések útján nőszülni akarók színvonala — emelkedett.

Most, hogy ez a rovat megszűnt a napilapokban, — felendült a szakirodának.

A „szakember“ — az egyik házasságközvetítő nagyüzem tulajdonosa —, akit megkértünk, magyarázza meg azt a jelenséget, hogy mostanság mind többen és többen keresnek kivándoroltak hazulról feleséget, tulajdonképpen csak tényekkel erősíti meg megfigyelésünket. A „szakember“ irodája megváltozott. Amikor legutóbb ottjártunk, a falon a régi estélyiruhás olajfestmény-hölgy függött. Ennek helyén most

világtérkép lóg.

Jó volna azt irni, hogy apró zászlókkal jelöli meg a „főnök ur“ a sikeres házasságok helyét — de, sajnos, ez nem lenne igaz.

Egyáltalában semmi kabaráz nincs sem abban, amit mond, sem abban, ahogyan mondja.

— Igen, kérem, valóban nagyon nagy a „külföldi anyag“ — kezdi. — Nagyobb, mint valaha. Hogy ennek mi az oka? Természetesen a politikai helyzet. A tengerentúl jól elhelyezkedett urak olvassák az európai híreket... Tudják, hogy sok „nem kívánatos“ származású lány szeretne kikerülni az ó-hazából.

— De pénzt ugysem igen vihetnek ki ezek a lányok! Még ha volna is pénzük — veiem közbe.

A mester felemeli kezét és a tapasztalt ember fölényével mosolyog.

— Ne tessék ilyen anyagiasságnak tartani a férfiakat! **A sokszáz ideérkező levél-közül alig husz percent keres hozományt!** A férfiak, akik a külföldön elhelyezkedés nehéz iskoláján mentek keresztül, megtanulták, hogy **a pénz igazán nem minden!** Tul könnyen elveszhet, semmivé válhat. A dolgozó élettárs érdekli a legtöbbet.

— De hát csak nem akarja azt mondani, hogy egyszerre felébredt a külföldön dolgozó férfiak jó szíve? **Hogy segíteni akarnak a kivándorolni készülő lányoknak?**

— Persze, hogy nem! Csakhogy a Braziliában, Rhodéziában, vagy akár angol kisvárosban élő férfi — bizony, még tavalyig csak nagyon alacsony minőségű leányanyagban válogathatott volna... Kalandornők, vagy reménytelenül csunya lányok szánták csak rá magukat, hogy ilyen messze keressék meg — szerény polgári egzisztenciájukat. Ma pedig a férfiak tudják, hogy **a legkitünőbb polgári családok leányai is, akiknek valami kis hiba van a családfáján — boldogok, ha nem egyedül kell nekivágni a nagyvilágnak!** Ha egyáltalán nekivághatnak!

— Kötöttek-e ilyen házasságot mostanában?

— Itt van a múlt hónapi statisztikám: **egy francia özvegyember eljegyzése egy kolozsvári szép gépirőnővel.** Aztán itt van egy gyönyörű esküvő! A vőlegény építési vállalkozó Rhodéziában (a várost nem mondhatom meg) a menyasszony: nagyváradi leépitett banktisztviselő. A férjnek **körülbelül husz millió leit kitevő vagyona van.** A menyasszonynak — **nég kelengyéje sincs.** Viszont fél éve küldözgetem már a fényképeket és leveleket ennek a „raplis“ urnak — mig végre két hónappal ezelőtt megtetszett. Leveleztek — s a férfi végül is Romániába jött. Egy hét múlva megesküdtek.

Hitetlen arcot vághattam, mert a mester bemegy a szomszéd szobába a nyugtakönyvért. — Sajnos, nem szabad megírom sem a nevet, sem az összeget. De meggyőztek.

Most aztán egész paksaméta levelet mutat: egy bélyeggyűjtő megörülne bélyegnek. Engem inkább a szövegek s az irások érdekelnek. Nehézkesü párisi gépgyári montőr írja:

— **Olyan lányt keresek, aki elvált párisi feleségemnek megmutatná, hogy ami innen kívül van, azért lehet sikkes és okos! Ez a szabadság hazája. A vallás nincs sehol nyilvánírtva — én pedig nyugdíjas állással gondtalan életet biztosíthatnék...**

Gyakorlottabb férfiírás, Rio de Janeiróból:

— **Érettségizett ember vagyok. Rendes, okos, képzett lányt keresek. Ne legyen 158 cm-nél magasabb...**

A kérdőíven (ez már a második fordulás), abban a ro-

vatban „milyen legyen a hölgy?“, a nyomtatott szavak közül ezt, hogy „molett“ duplán kihuzta és aláhuzta ezt: „sovány“. Még felkiáltó jelet is tesz mellé.

— Ez különben majdnem általános tünet — mondja a mester.

Svájci levelet is mutat. Nőies, szálkás művészirást; valóban jazzkarmester az illető, de a bukaresti zeneakadémia hegedütanszakát végezte. Lehetőleg kolléganőt keres, érdekes, modern külsővel . . .

— Van kérem olyan raktáron — mondja a mester minden idézőjel nélkül. — Sajnálom, hogy nem szabad fényképeket mutatnom. De tessék elhinni: **nem is tudtam, hogy ennyi csinos lány van azok között, akik ma igen sok helyen Európában „nem kívánatosak!“**

— Komolyak ezek az ajánlatok? — kérdem. — Nem válnak-e majd szerencsétlenekké ezek a lányok?

A mester azt állítja, hogy az információbeszerzési technika mai fejlettségi fokán ez ugyszólván lehetetlen. Hogy aztán **boldogok** lesznek-e?

— Hát persze, erre **jótállás** nincs — mondja. — **Dehát a belföldi forgalomban se volt soha, ugy-e? Az óceánon át kötött házasságok se bizonytalanabbak talán, mint azok, amikről nem is olyan régen még azt hittük: az égben kötettek!**

Ravas telefontrükkkel háromezer leit akart csinálni egy ismert színésznőtől megszorult „kolléganője“

(Bukarest.) Majdnem valamennyi fővárosi lap megírta, — bizonyára érdeklí a következő eset az Ország-Világ ovasóit is.

Cseng a telefon a Teatrul Național egyik legelőkelőbb művésznőjének lakásán. Egy **kolléganője** jelenkezik. **Három-ezer leit.** Szörnyű helyzetben vagyok. Segítsen! . . .

— Restellem a dolgot, de kérem kell magától három-ezer leit. Szörnyű helyzetben vagyok. Segítsen! . . .

— De, drágám, ez csak természetes. Jó, hogy rám gondoltál.

— Nagyon köszönöm a jóságát.

— De mondd, kedves, miért magázol?

Kis csend a vonal tulsó oldalán. Majd így:

— Tudod, annyira **felizgat** ez a dolog, hogy azt sem tudom mit beszélek.

— Csacsi gyerek vagy, tudod, hogy rám mindig számíthatsz. Ülj azonnal taxiba és gyere a pénzért.

— Jaj, drágám, ez az, amit nem tehetek meg. Szörnyű idegállapotban vagyok, azonkívül nincs is pénzem a taxiköltségre.

— Nem baj, majd kifizetem a ta .it.

— Nem, nem! Annyira kibőgttem a szemeimet és annyira izgatott kedélyállapotban vagyok, hogy nem vagyok ké-

pes ilyen hosszú utat megtenni. Inkább elküldöm a házmes-
tert a pénzéért.

A művész nő ekkor már enyhén gyanakodni kezd:

— De mondd, drágám, mi van a férjeddél? Hát miért
nem segít ki ő a pénzzavarodból?

Még hosszabb csend, mint az előbb. A telefon zavartan
kattog:

— Ő? Ő segítsen ki a pénzzavaromból? Hát nem tudod
mi történt vele? A vállalkozás, amelyekbe vagyonomat fektetett, megbukott. Minden pénze odaveszett. Irodáját elárve-
rezték, ingóságait lefoglalták, ezenkívül nagybátyját szél-
ütés érte és a megmaradt pénze ráment a szegény öreg orvosi
kezelésére.

— Borzasztó! De ne haragudj, drágám, minthogyha
olyan idegenül csengene a hangod. Mintha nem is téged hal-
lanálak...

— Tévedsz, drágám, az izgalom teszi.

A művész nő most már egyre jobban gyanakodni kezd:

— Szóval kijössz a pénzéért?

— Nem, kiküldöm a házmes-tert érte.

— Rendben van, de akkor tegyünk egy kis próbát. Én
leteszem most a kagylót és visszahívlak.

— Nem, ezt nem lehet, nem otthonról telefonálok, tud-
niillik éppen tegnap kapcsolták ki a telefonunkat. Marad-
junk a házmes-ter megoldásnál.

— Jó, rendben van. Ne haragudj azonban, drágám,
hogy gyanakszom. Mondj legalább valamit, amiről rád is-
merek, hogy csakugyan te vagy. Valami jellemző dolgot.
Akármit!

Ismét csend. Zavart csend. Sőt: a legzavartabb csend.

— Hát... Lulu, a kiskutyád. Az édes kis foxid.

A művész nő most már nem gyanakszik. Leteszi a kagy-
lót. Aztán felvesz egy folyóiratot és olvasni kezd. Vár. Hiába
vár. Félóra múlva mégis feltárcsázza pénzkérő kolléganőjé-
nek számát.

A felcsengetett színésznő álmos, bosszus hangon jelent-
kezik.

— Parancsolj, drágám.

— A háromezer lei miatt telefonálok neked.

— Micsoda háromezer lei miatt?

— Amit az előbb kértél. Vagy nem kértél?

— Ha csak álomban nem. Mert ebben a pillanatban
übresztett fel a telefoncsengő.

— Hát akkor ki telefonált nekem?

Ez azonban most már nem a színházi, hanem a rendőri
rovatba tartozik, a rendőri hír a következő:

**A rendőrprefekturára az utóbbi időben több feljelentés
érkezett, hogy ismert emberektől, telefonon keresztül,
ravasz trükkök segítségével pénzt csálnak ki. A nyomó-
zás folyik.**

A Lares kikapcsolta Aradot a légiforgalomból

Kis hír, rövidke, mintha nem is minket érdeklne. Közölte a napisajtó hasábjain, hogy Arad már nem leszállóhelye a nemzetközi repülőjáratoknak, Arad felett úgy szállnak el ezentúl a nagy külföldi repülőgépek, mint vidéki bakterház mellett a gyorsvonat tovatűnő expresszvonat. Mintha nem is rólunk, erről a minduntalan lebecsült és degradált városról lenne szó, úgy siklottunk át a nemzetközi repülővállalatok határozatán, tudomásul vettük, hogy a sokmillió leies, gyönyörű légikikötő a jövőben nem kelti majd fel a külföldi utasok tetszését, hogy nem kérdezi meg egypár külföldi, „vajjon milyen város lehet, amelyiknek ilyen szép és valóban külföldön is helytálló légikikötője van?“, tudomásul vettük, hogy volt, nincs,

Arad kikapcsolódott a nemzetközi légiforgalomból.

Pedig nem ártana kicsit a dolgok mélyére pillantani. Nem ártana megvizsgálni, mi az oka ennek az újabb lebecsülésnek. Mert ugye, az kétségtelen, hogy lebecsülést jelent az üjtás, ha látszatra még olyan kevés érdeke is fűződik a városnak ahhoz, hogy megállóhelye legyen a világvárosok között közlekedő légijáratoknak. Elsősorban is vizsgáljuk meg, mi az oka az üjtásnak? Nos, nem kell sokat kutatnunk ahhoz, hogy megmondhassuk:

Nem fizetődik ki a hatalmas gépek leállítása, leszállása és újraindulása, mert Aradról olyan kevés utas vette igénybe a nemzetközi járatokat, mintha nem is élnének ebben a városban tucatjával is olyan emberek, akiknek nincs ráérő idejük, gyorsan és kényelmesen akarnak utazni és nem sajnálják azt a szinte jelentéktelen — ebben a vonatkozásban már valóban jelentéktelen — különbözetet, ami a vasuti és repülőjegyárak között mutatkozik. Pedig vannak, vannak ilyen utasok-Aradon, csak elhanyagolták őket, nem törődtek velük.

Íme, a példája annak, hogy mit tesz a reklám, a propaganda hiánya.

A Lares légiforgalmi vállalat, amely igen tekintélyes kiadási tételekkel dolgozik, ugylátszik megelégszik azzal, hogy fővárosi viszonylatban mutatkozik érdeklődés járatai iránt, hogy Bucurestiből minden gépe zsufoiva indul el, különösen üdülőhelyek felé és nem helyez sulyt arra a körülményre, hogy ezren és ezren vennék még igénybe gépeit, ha felkeltenék az emberekben az érdeklődést és azt a természetes hajlamot, hogy korunk embere minél gyorsabban szeretné elintézni a szükséges helyváltoztatásokat. Röviden:

a Lares propagandaugyi szolgálata nem eléggé tevékeny, nem igyekszik minél szélesebb rétegeket a forgalomba bekapcsolni.

A közönség érdeklődésének felkeltéséhez az kell, hogy ott olvassa a használatra ajánlott tárgy, vagy alkalmatosság aján-

lását, a vonatkozó közléseket, ahonnan egyéb tájékozódásait meríti, ott szolgálják fel a felkinált árucikk, vagy lehetőség előnyeinek ismertetését, ahol egyéb tájékozódásait meríti, ahonnan érdeklődéssel veszi a közléseket. A Lares szinte teljességgel mellőzi a vidéki sajtópropagandát, nem szabad csodálkozni tehát, ha nem tud tömegsíkert elérni.

Nem elegendő az, hogy egy vállalat nagy forgalmat bonyolít le, hogy az érdeklődés egyetlen körben éljen. A forgalom fokozása nem ördögösség és a lehetőségek világába tartozik, csak érteni kell az érdeklődés felkeltéséhez. Egészen bizonyos, hogy nagyobb propagandával, állandó és szakszerű tájékoztatással Arad repülőforgalmát meg lehetne sokszorozni, sokkal több utas indulna el a gyönyörű légikötő előtt álló léghajókkal, ha nagyobb figyelmet szentelnének a közönség érdeklődésének kiszolgálására.

Igy azonban ennek is vége van, a sokmillió költséggel felépített repülőállomás vidéki bakterház színvonalára szülyedt, ahol csak hetenként háromszor fordul majd meg utaszállító gép. Pedig a városvezetés nem azért sietett az országban elsőnek felépíteni a valóban impozáns épületet, nem azért áldozta a város polgárainak adójából begyűlt milliókat, hogy ilyen mellőzésben részesítsék Aradot. Szeretnénk hinni, hogy a rövid közlemény nem utolsó szó ebben az ügyben és végül is a Lares kissé üzletszerűbb ügyvitellel, a közönség érdeklődésének jobb kiszolgálásával annyira feljavitja a forgalmi lehetőségeket, hogy ezentúl ismét leszáll majd az aradi repülőtéren a mindennapi nemzetközi léghajókat egy-egy gépe.

Hol fordítsa okmányait?

M i t r a I. Sándor-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: román, magyar, német, francia, angol, olasz spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutányos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

Egy lapra fizessen elő
de az az egy — jó legyen

Az egészségügyi hadjárat

büntető expedíciója az ál-kosmetikusok és a kozmetikai találkahelyek ellen

(Temesvár.) Ne tessék kérem azt hinni, hogy a hölgyek arca „szabad vadászterület“. Lehet, hogy a közelmúltig ez a tévhit élt bizonyos körökben, lehet, hogy sokan voltak, akik azt hitték, szabadon kuruzsolhatnak a női arcokon, de végre ezen a téren is rend lesz, végre több gondot fordítanak a hatóságok is a női szépségre. Elrendelték a kosmetikusok vizsgáztatását, komoly ellenőrzésnek vetik alá a szépség boszorkánykonyháinak fehérköpenyes bűvészeit, hogy megállapítsák: tényleg rábizhatja-e tudásukra, szakértelmükre valaki magát, vagy sem.

A kozmetika már távolról sem az a félvállról vett, komolytalannak nyilvánított és csak kényeskedő divathölgyektől igénybevett foglalkozási ág, aminek még nem is olyan régen tartották. Komoly tudománnyá, de szűkebb értelmezésben is minden esetre komoly foglalkozássá nőtte ki magát. Tudományi ágnak lehet nevezni akkor, amikor orvosok és közöttük nem utolsó sorban sebészek foglalkoznak problémáival, amikor komoly buvátkodással igyekeznek megközeleltetni a szépségápolás titkait. Mert bizony vannak ilyen titkok, amiket évszázadok óta kutatnak és amelyeknek megoldása tulmegy az egyszerű hiusági vonatkozáson és emberi szükségletet jelent.

Jólápolts és kisportolt hölgyek — ez már nem az öregedő és még változatlanul szépnek látszani óhajtó hölgyek világa. A szépségápolásra mellőzhetetlenül szüksége van a ma dolgozó asszonyának, fiatalnak és idősebbnek egyaránt, ha a napi fáradoalmak közepette is meg akarja tartani rugalmasságát és mindazt, amit asszonyi báj néven emlegetnek az írők, és amit a férfiak változatlanul legtöbbre becsülnék a világ minden kincse közepette.

Nos, ezzel az egészségügyi közszükséglettel sorozatos visszaélések történtek. Két-három hetes „gyorstalpoló“ tanfolyamokon képezték ki az újdonsült kosmetikusokat, akik azután nem szerénykedtek, hanem lelkiismeretlenül nekiálltak új munkakörüknek és sekélyes tudásukat magukkészítette „csodálatoshatásu“ krémekben, kenőcsökben és egyéb csodaszerekben adták közkézre. Mennyi hiba, mennyi bűn, mennyi agyonkezelt asszonyi arc vádolja ezt a rendszertelenségi rendszert, nem beszélve arról, hogy a gombamódra felburjánzó kozmetikai intézmények lehetetlenné tették a komoly, szakképzett munkaerők számára azt, hogy olyan munkakört biztosítsanak maguk számára, ami tényleg eredményes munka előfeltételeit biztosíthatja.

Most már mindennek vége lesz. Könyörtelenül kiirtja az egészségügyi hadjárat a kozmetikai szakma felelőtlen kon-

torjait és kifüstöli országszerte azokat a szalónokat, amelyekben nem csak ápolták, hanem árulták — a szépséget, illetve a szépségeket. A szépség-kuruzslók, a kozmetika sarlatánjai megméretnek és előreláthatólag könnyűnek találtnak. Szigorú ellenőrzés alapján, szigorú feltételek szerint vizsgáztatják le a szépségápolás szakembereit és egészen biztos, hogy ez a kiválasztódás csak előnyére válik majd nemcsak a hölgyközönségnek, de magának a szakmának is...

A hosszú élet titka

(Kolozsvár.) Valahol Skóciában most halt meg a világ legöregebb asszonya, száztizenvalahány esztendőskorában.

Régi szokás, hogy az ilyen legöregebbembereket még haláluk előtt alaposan kivallatják a kíváncsi fiatalok a hosszú élet titka felől és nyilatkozataik — a haláluk után — mint követendő intelmek járják be a világsajtót.

Az ember természetesen hisz nekik, hiszen ha valaki, egy százesztendősn felüli aggastyán, vagy dédanyó a legautentikusabb arra, hogy a hosszú élet titkát felfedje. Csak az a baj, hogy ez a titok titok marad akkor is, ha leleplezik.

Mert hogyan is állunk vele?

Az egyik hosszú életű Matuzsálem ezt abban látja, hogy soha életében nem jéveft husi, a másik viszont csak huson élt. Az egyik óva int a bortól, a másik pedig száztiz éven át a borban kereste nemcsak az igazságot, hanem a hosszú élet titkát és tekintélyes kora arra enged következtetni, hogy nyilván meg is találta.

A skóciai száztizenvalahány esztendősk menyecskének nem voltak különösebb megjegyzései a husra, a főzelékre, a borra, ellenben magas évszámait kizárólag annak tulajdonította, hogy

életében sohasem bosszankodott.

Ezt pedig egyenesen kétségbevonjuk. Makó nem esik olyan távol Jeruzsálemtől, mint a skót néni szentenciája az igazságtól. Egy negatívum is elegendő ennek a bizonyítására. Hiszen ha a bosszankodás befolyással lenne az életkorra, akkor nálunk nem találatnék egyetlen öreg ember, már pedig akad nálunk is száz éven felüli polgártárs. Akkor a mieink a legjobb esetben életkoruk delén sirba szállnának, mert a mi emberünk élete is csaknem a bölcsőtől a koporsóig nem egyéb, mint egy permanens bosszankodás.

Bosszankodik reggel, délben, este, a napnak minden órájában, mert bőséges oka van rá, hogy ezt tegye. És mégis él és — csekély számban — meg is öregszik. Gyakran korábban is, mint kellene. A hosszú élet titkát tehát ne keressük, mert úgy sem találjuk meg. Különben sem aktuális ez a téma olyan korszakban, melyben politika és technika egyaránt a rövid élet titkát kutatja, — tekintélyes sikerrel. (n. a.)

Az Őrszág-Világ göcsetükrében

— Hogyan látja az intrikusok tábora a városvezetőség reformjait?

Kohn beül egy Ford-kocsiba, kényelmesen elhelyezkedik, kivesz egy szivart, levágja a végét és rágyujt. Mikor mindezzel elkészült, előreszól a sofförnek:

— Na, mi az? Mikor indul már?

— De, kérem — szól vissza indignálódva a sofför —, már egy negyedórája megyünk.

— Vajjon célravezető-e az ugynevezett irányított kereskedelem?

Egy cigány kivándorol Amerikába. A hajón folyton a fejéhez kapkod és kiszed egy-egy állatkát.

Meglátja ezt egy amerikai tudós és érdeklődve mondja:

— Nini, ilyen állatot még sose láttam. Nem adna el egyet belőle?

— Dehogynem — feleli a cigány — és mennyit ad érte?

— Ötven dollárt — mondja a tudós és megkötik az üzletet.

A cigány New-Yorkban partszáll, beül egy előkelő étterembe, végigeszik egy pazar menüt, aztán a fizetőt hívja. A fejéhez nyúl, kitesz az asztalra egy olyan bizonyos kis állatkát és így szól:

— Kérek vissza.

— Milyen rendszabályokat alkalmaznak a kormányok, hogy a sajtó ne támadja erősen más országok kormányait?

A főnök becsengeti a gépirókisasszonyát és azt mondja:

— Kedves kisasszony, az a szélhámos, gazember Grün Gubacsról már négy éve nem fizet. Legyen szives, írjon neki egy goromba felszólító levelet.

A kisasszony tiz perc múlva hozza a levelet. A fő-

Ardeal legfrisebb hireit közli az 52 éves

Aradi Közlöny

Fizessen elő az

ARADI-KÖZLÖNY-re

Hirdessen az

ARADI-KÖZLÖNY-ben

nök elolvassa és így szól:

— Drágám, magának igaza van, de ilyen gorombán lehet írni egy régi vevőnek. Írja meg egy kicsit enyhébben.

A kisasszony tiz per: múlva bejön az új levéllel. A főnök átolvassa és így szól:

— Nem, kisasszonykám, ez még mindig tulgoromba, írja meg még enyhébben.

A kisasszony harmadszor is behozza a levelet. A főnök elolvassa és mosolyogva mondja:

— Látja, fiam, ez már teljesen kifogástalan, csak még arra figyelmeztetem, hogy a „nyavalja üssön magába“ azt egy l-ypszilonnal és két s-sel írják.

— **Mondanunk sem kell, hogy egyes letűnt politikusok a kormánnyal szemben mindig újabb és újabb követeléseket támasztanak. Hogy állunk ezzel?**

Kohn beállít egy gazdag bankárhoz, hosszú magyarázatok között kimutatja, hogy ő a bankárnak távoli rokona és ilyen címen támogatást kér.

A bankár száz leit ad neki, amit Kohn zsebrevág és újra tartja a markát.

— Mit akar még -- szól rá a bankár --, hiszen száz leit már kapott?

— Igen, a rokonságért -- feleli Kohn --, de azonkívül én még egy schnorrer is vagyok.

— **Hogy van az, hogy ahányszor a város vezetősége, a mai kor igényeinek megfelelően, egy-egy újabb rendeletet bocsát ki, a közönség rendületlenül a régi rosszat akarja?**

— A tanító az iskolában a törtékről magyaráz és megkérdezi Mórickától:

— Na, fiam, mit szeretnél inkább, egy fél vagy kétharmad lekváros kenyeret?

— Egy felet.

— Te számár, hát hányszor magyaráztam már neked, hogy kétharmad több, mint egy fél. Nahát most már felelj újra a kérdésemre.

— Nem tehetek róla -- mondja Móricka --, de akárk tetszik, akárk nem a tanító urnak, akkor is csak a felet akarom, mert én nem szeretem a lekváros kenyeret.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai naplópap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefón 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirtetési organum.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a Con.
Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy evre: pénzintézeteknek, vállalatoknak, nagykereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1200, magánosoknak 1000, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 600 lei. Hirdetési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi alminisztérium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,
Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénztelvetelre — pecsettel ellátott hivatalos nyugta ellenében — csak fényképes igazolással rendelkező kiadóhiva-

talú megbízottak vannak feljogosítva!

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével!

— ÉJJEL-NAPPAL szívesen dolgozunk a közönségért, — dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű közleménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbítunk. Ne sajnálja senki a idejét: önmagának és embertársainak használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-Világ“ huszonnyolc év óta tántoríthatatlanul állja a helyét, — mindig és mindenütt a közönségért a közönséggel!

— „PHÖNIX“-NYOMDA, Arad, Piața Plevnei Nr. 2. Telefon 16—39. Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes árákért. Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzintézeti nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításban. Kérjen árajánlatot!

**EGÉSZEN
RÖVIDEN:**

az

Ország-Világ

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj
a legerdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!